

Släkträff i Rogberga kyrka, Öxnehaga lillegård, Huskvarna september 2010.

Varför var vi där?

Jo, våra fem släktgrenars mor, Clara Magdalena Ahlander föddes 12/5 1831 i Målen, några km från Rogberga kyrka..

Hennes föräldrar Brita Christina Persdotter (1807-1872) och Peter Petersson (1799-1872) bodde på hemmanen Åkarp, Målen och till sist Bogla, alla i Rogberga socken.

Hon växte upp i dessa trakter tillsammans med sina syskon:

Johanna Matilda (1829-1908) g. m. Johannes Wetterholm, rustm. Sanna

Peter Gullbrand (1835-1914), häradshövding i Bollebygd, Borås

Fredrika Kristina (1841-1916) og. Bogla

Eva Sofia (1842-1913) g.m. redaktör fil.dr. Johan Hörner, Jönköping

Föräldrarna och hennes syskon har sin grav vid Rogberga kyrka, där finns även tre Ahlandergravar Johan Anders (1769-1813), bror till Israel (C.G. 's far), Johan August (1819-1892) bror till CG. och Carl Israel, August (1861-1936) son till Clara o. C.G.

Tillbaka till Clara Magdalena; hon gifte sig m. läraren fil.dr. Carl Gustav Ahlander (1823-1878) i Rogberga kyrka 25/6 1852.

De bodde i Jönköping i tre år, då C.G. studerade till präst, eftersom skolan där han undervisade hade stängts p.g.a. rödsoten (slags dysenteri).

Därefter flyttade familjen, nu utökad med två småflickor Sigrid Christina (1853-1922) och Anna Gustava (1857-1934) (den tredje dottern Laura Maria (1854-1857) dog vid tre års ålder i rödsoten.) till Mörkö prästgård, där C.G. hade fått ett pastorat tack vare sin fars bekantskap med greve Bonde under dennes studietid i Lund.

På Mörkö prästgård föddes ytterligare sju barn: Clara Maria Helena (1859-1908), Karl Israel August (1861-1936), Laura Fredrica (1862-1954), (Per Gustav Lennart (1864-1866)) Per Gustav Lennart (1867-1943), Ernst Johan Emil (1869-1892) och Gerda Magdalena (1871-1945).

Familjen bodde på Mörkö under 20 år och vi har under våra tidigare släkträffar besökt prästgården och fått veta hur de levde där. I brev från framförallt C.G. 's studietid till präst förstår vi att makarna var mycket fästa vid varandra. Clara har sparat alla små brev från sin make, där han uttrycker sin omtänksamhet och sin saknad efter henne och flickorna.

1876 flyttade Clara med man och döttrarna Anna, Clara, Laura och Gerda till Västerhaninge, där C.G. blivit utnämnd till kyrkoherde. Efter makens död flyttar Clara till Yxnehaga, där hon dör 1904. Hon är begravd vid maken och dottern Anna på Västerhaninge kyrkogård.

Clara åkte ofta på somrarna med barnen till sina föräldrar i Bogla: Hämtat ur "Annas berättelse":

"morfar var mycket förtjust i sina barnbarn. Han hade ena rummet på vinden och i det andra bodde barnbarnen. De hälsade alltid på morfar på morgonen och fick då varsin karamell. En morgon hörde han hur den ena tösen sprang ner direkt och på den andras fråga om de ej skulle hälsa på som vanligt, svarade hon

- nej, det tjänar inget till, för han har inga karameller, vi fick de sista igår –

Varefter gubben spände för hästen och for in till Jönköping och köpte nytt förråd, en resa på ung. en mil."

Vad vet vi om Claras far – ”karamellgubben”?

Ur ”Vår hembygd 1958-89, Yxenhaga” utgiven av Huskvarna hembygdsförening läser vi:
– Öxenhaga hade då genomgått storskifte. Skifteshandlingarna hade bevitnats av organisten P. Petersson och School läraren C.A. Petersson, båda i Rogberga. Av dessa socknens befattningshavare kom den förstnämnde att under de följande åren göra en uppmärksam insats i bygdens angelägenheter. Han var kommen från Näshult socken och hade efter vederbörlig examen tillträtt organisttjänsten 1820 vid 21 års ålder. Han var dessutom kyrkvård. Han var auktionsförrättare, köpte och sålde egendomar, valdes till riksdagsman och deltog som medlem av bondeståndet i riksdagen 1850-51. Hela sin Rogbergatid bodde han i Bogla.—

P. Petersson hade blivit mycket intresserad av gården Öxnehaga (han tänkte på sina barn) och han betalade ett överpris på 10,333 riksdaler och 16 shilling Banco. Det var en del problem med köpet, då gården var en fideikommiss, som förut ägts av adessläkter. P. Petersson fick skriva till Svea hovrätt för detta köp. Öxnehaga(Yxenhaga) köptes 1838 och en arrendator fick genast ta över gårdens skötsel.

Mellan åren 1823 och 1838 finns det en intressant brevväxling mellan organisten P.P. och kronofogde Adolf Fredrik Bråkenhjelm, som visar en vänskap och hjärtlighet mellan de båda, trots en åldersskillnad på 40 år. Den äldre adelsmannen och godsägaren rättar sig efter den unge klockaren från Näshult. Där får man veta att P.P. kommit att bli Bråkenhjelm's biträde vid skatteindrivning och han var böndernas skrivkarl, kände alla och gjorde bouppteckningar och höll auktioner. Men varför denna ovanliga vänskap?

Jo, det föddes ett flickebarn i lantbrukarfamiljen i Skärstad, Klara Fredriksdotter; hon liknade ingen i sin familj, däremot fanns det likheter med Adolf Fredrik Bråkenhjelm; ”denne förnekade inte faderskapet och man sade om honom – han står för vad han har gjort!- Klara Fredriksdotter växte upp och gifte sig, hennes första dotter fick namnet Brita Christina Persdotter-förnamnen var desamma som den barnlösa fru Bråkenhjelm's men i ändrad ordning.

Brita Christina liknade sin mor och Säby-folket; Bråkenhjelm's. A.F. Bråkenhjelm fick inga ytterligare barn och efter andra hustruns död, sökte han sig till de sina d.v.s. dotterdottern, hennes make P. Petersson och barnbarnsbarnen 4 flickor och en pojke (Johanna, Clara Magdalena (vår anmoder), Fredrika, Eva Sofie och Peter Gullbrand)

Efter P. Peterssons död 1872 tillföll gården Öxnehaga två av hans döttrar Clara Magdalena Ahlander och Sofie Hörner. Familjen Ahlander hade sex barn, Sofies familj var barnlös. Det rådde ett rörligt liv på Yxenhaga Lillegård då båda familjerna var samlade om somrarna. Yxenhaga såldes 1906 av barnen Ahlander och Sofie Hörner till Huskvarna Vapenfabrik AB och priset var 112,500 kronor.

P. Petersson hade under sin tid flera gårdar; Bogla, som tillföll dottern Fredrika, gården Sanna, som dottern Johanna fick, medan gården Raten (= Dalskog, den byn av tre gårdar, som P.P. köpte före 1860 och sedan sammanslogs till en gård), såldes efter P.P.'s död, för att betala skulderna.

Mer om P.P.:

Ur samma skrift: – ”strid om ett riksdagsmannaupdrag” Det gällde representant för bondeståndet i riksdagen 1850-51 och den som varit representant sedan 1828, Petter Jönsson, hotades att bli utslagen av organisten P. Petersson i Bogla. P.P. vann striden denna gång, men efter nästa val är Jönsson tillbaka igen som riksdagsman och sitter sedan kvar till sin död

1859. Det var två stora frågor som då debatterades, nämligen ståndsriksdagens avskaffande och järnvägsbyggandet.

För bygden skulle det ha varit av stor betydelse om P. Petersson hade suttit kvar som riksdagsman, när östra stambanan och dess sträckning beslutades! Det finns nämligen en utarbetad järnvägskarta över stambanor i södra Sverige och där går banan från Sommen rakt ned mot Tenhult och vidare i en krök mot Jönköping! Med en energisk karl, sådan som P. Petersson i riksdagen, och med hans intresse för Vätterbygden, skulle nog traktens järnvägskarta se ut på annat sätt än så blev fallet!

Men Petersson var en riksdagsman som inte låg på latsidan. Under sin enda riksdag blev han invald som medlem eller suppleant i sju utskott, väckte tolv motioner och hade 94 i protokoll omnämnda eller refererade anföranden i debatten.

Denne verksamme man avled 1872, samma år som hustrun. Hans enda tillgång då han kom till bygden var en examen, vilken gav anställning som organist i Rogberga, men tackvare denna fasta punkt blev han i tillfälle att ägna sig åt affärsverksamhet av olika slag. Han blev en klockarfar, som skulle allting bestyra men inte gratis, såsom många av hans kolleger på den tiden kanske ofta gjorde. Med sina åtta medelstora, vackra gårdar, blev han en betydande jorddrott, känd och respekterad i hela södra Vätterbygden.–

Det finns många brev bevarade från barnen Petersson till föräldrarna i Bogla;

De flesta från sonen Pehr, som studerade i Lund, han berättar om olika besök hemma hos sina studiekamrater och i alla brev ber han om mer pengar för tentamina o. dyl. Pehr har en mycket varm ton i sina brev till sina kära föräldrar.

I ett brev från Clara (Magdalena) läser vi: citat:

Älskade föräldrar! Den 24 October

Tiden är nu slut som jag fått lofv att vara i staden men äfter det är sista turen jag är här wille jag be Pappa och Mama vara så goda och låta mig blifva här lite längre, jag har sökt att använda den dyrbara tid ja varit här det besta jag kunatt men det är ändå lite mer, som jag gjerna wille sy medan jag är i skolan, äfven wille jag bedja Pappa vara så god och gifva mig lite pengar till arbettet, jag slutar nu mitt bref och inväntar efter tisdagen emedan jag då hoppas att få ett svar, Rydbergs bedja hälsa, Pehr och jag förenar våra hjertliga helsningar till våra kära föreltrar och syskon. Pappas och Mamas Lydiga dotter Clara Pedersson
PS jag hörde att Pappa var i staden i onsdags, jag sökte men kunde ej få rätt på Pappa jag hade gjerna velat träffa Pappa då, DS

Man vet inte hur gammal Clara var, när hon skrev brevet, men på grund av några stavfel skulle man kunna gissa att hon inte var så gammal. Brodern Pehr däremot stavar helt korrekt i sina brev från Lund.

Detta är sammanställt av Kerstin Hageman, sondotterdotter till Clara (Magdalena) och Carl Gustav Ahlander, hösten 2010.

